

При здійсненні дистанційного навчання інформаційні технології повинні забезпечувати: доставку студенту основного обсягу досліджуваного матеріалу; інтерактивна взаємодія студентів і викладачів в процесі навчання; надання студентам можливості самостійної роботи по засвоєнню матеріалу, що вивчається; оцінку їх знань і навичок, отриманих ними в процесі навчання.

Необхідна частина системи дистанційного навчання – самонавчання. В цьому контексті, перш за все, слід говорити про створення єдиного інформаційно-освітнього простору, куди слід включити всілякі електронні джерела інформації (включаючи мережеві): віртуальні бібліотеки, бази даних, консультаційні служби, електронні навчальні посібники, кіберкласи, пр.

Однією з перешкод більш швидкого розвитку мережі даного виду освітніх послуг є недостатній ступінь обізнаності потенційних абітурієнтів про можливості сучасних інформаційних технологій у сфері освіти. Однак, незважаючи на це, дистанційна освіта на базі комп'ютерних телекомунікацій стає все більш популярною.

Дистанційну форму навчання спеціалісти зі стратегічних проблем освіти називають освітньою системою XXI століття. Прогнози на перспективу вказують на те, що вже в найближчому майбутньому приблизно 40-50% навчального часу не тільки у ВУЗах, а й у школах (у міру появи для цього відповідних умов) буде доводитися на частку дистанційного навчання.

Ярмак Тетяна Василівна, к.ф.н., доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сук Олена Євгенівна, ст. викладач, Харківський національний автомобільно-дорожній університет suk.elena2010@yandex.ru к.т.: 093-48-22-511

ОЦІНКА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ В ДИСТАНЦІЙНІЙ ОСВІТІ

Інноваційний характер освіти стає сьогодні найважливішим інструментом у конкуренції інституту освіти з іншими соціальними інститутами. Інновації є характерними для будь-якої професійної діяльності людини, і тому є предметом аналізу науковців. Треба зазначити, що самі по собі інновації не виникають, вони є результатом наполегливих наукових пошуків, педагогічного досвіду як окремих викладачів, так і цілих колективів.

Поняття «інновація» буквально означає нововведення, новизну. Таким чином, інновація як процес передбачає введення чогось нового. Стосовно педагогічного процесу у вищій освіті інновація означає введення нового у зміст, методи, а особливо форми навчання. Однією з нових форм навчання є дистанційне навчання.

Потенційні можливості технології дистанційного навчання за своєю ефективністю значно перевершують традиційні форми, застосовувані у вищій школі, оскільки містять поєднання різних форм і засобів навчання, які впливають на різні сфери діяльності студента. Дистанційні технології сприяють своєчасному засвоєнню великого обсягу інформації, що дуже важливо в умовах

інтенсивного розвитку науково-технічного прогресу, коли технологічні знання оновлюються кожні 2-3 роки з тенденцією до скорочення цього періоду [1].

У зв'язку з цим великого значення набуває проблема оцінки якості дистанційної освіти. В ухваленій сьогодні системі оцінювання критерії практично не містять опису дій або діяльності, які свідчать про досягнення певного результату навчання [2, 43]. Сьогодні, в практиці дистанційного навчання критерії оцінки виявляються неоднозначними і припускають різне трактування оцінювання учасниками навчального процесу, тому актуальним стає питання про вироблення оцінки, яка змогла б не тільки фіксувати результати навчання, але й дозволяла визначити рівень досягнень або їх відсутність.

Дуже цікавою в цьому відношенні є, досить поширена вже в Україні, формулююча оцінка якості навчання, заснована на концепції Mastery Learning Б. Блума [3], принциповою особливістю якої є те, що оцінка будучи вищою категорією таксономії навчальних цілей не обов'язково стає кінцевим етапом процесу розв'язання задачі, а може бути шляхом до набуття нових знань, нового розуміння застосування знань, аналізу або синтезу.

При оцінці якості дистанційного навчання слід брати до уваги, що ця оцінка сьогодні повинна складатися комплексно, розглядаючи навчання як процес взаємодії викладача і студента. Так, В. Кухаренко пропонує виділити наступні елементи системи контролю якості навчання: визначення стандартів (базового рівня підготовки навчальних матеріалів); установка комплексного критерію оцінки; визначення напрямків і засобів по збору даних; застосування відповідних методичних заходів щодо змісту та організації навчального процесу та оцінювання результатів [4, 83-105].

З цього випливає, що якість не формується раптово, вона залежить від багатьох чинників і складових процесу навчання і її слід передбачати і планувати.

Необхідно зазначити, що оцінка якості повинна доповнюватися зворотним зв'язком, тобто забезпечувати студентів інформацією (рекомендаціями, підказками, питаннями) для правильного виконання наступних кроків навчання. Але зворотний зв'язок стає елементом формування оцінки у тому випадку, якщо примушує студентів замислитися над правильністю своїх дій, ходом думок, залучає їх у процес, який фокусує зусилля на пізнавальних стратегіях. Це є особливо важливим для адаптації студентів у сучасному суспільстві, де необхідно діяти самостійно [5, 11-15].

Нажаль, більшість показників якості у дисциплінах гуманітарного циклу не має безпосереднього кількісного вираження, тому важлива роль відводиться викладачеві, який повинен не лише бути професіоналом у своїй предметній галузі, але й вміти оцінити, наскільки студенти навчилися тому, що передбачалося в цілях і завданнях курсу. І оцінка - дієвий засіб стимулювання навчання, позитивної мотивації, впливу на особистість, що є у розпорядженні викладача. Крім оцінки, необхідним елементом дистанційної форми навчального процесу є контроль знань. Саме через дослідження інформації про ступінь засвоєння матеріалу кожним студентом викладач може здійснювати

педагогічно обґрунтованій вплив на процес навчання, сприяти забезпеченню розвиваючого характеру діяльності з придбання знань і умінь. В дистанційному навчанні є багато переваг перед традиційними формами щодо контролю якості, оскільки в дистанційних курсах є можливість фіксувати всі завдання, що виконуються студентами. Треба зазначити, що в якості контролю в дистанційних курсах використовується цілий комплекс засобів, що дозволяє не лише оцінити якість навчання, але й контролювати сам процес засвоєння знань.

Література:

1. Сук О. Є. Технологія модульного навчання в дистанційній освіті. Міжнародний науково-практичний семінар «Дистанційна освіта в Україні - 2014: психолого-педагогічні особливості підготовки фахівців з вищою освітою: здобутки і перспективи» на базі Харківського національного автомобільно-дорожнього університету 20 листопада 2014 року <http://litos.khadi.kharkov.ua/files/konf.pdf>
2. Рудакова Т.Д. Основные принципы дистанционного обучения [Электронный ресурс]. -Режим доступа: <http://edu.of.ru/attach/17/13475.doc>
3. Bloom, B.S. Taxonomy of Educational Objectives, Book 1 Cognitive Domain. Longman Publishing / Journal of Vocational Education and Training, Handbook I: New York, Toronto: Cognitive Domain New vol.51, no 1, pp 77-90
4. Кухаренко В.М., Сиротенко Н.Г . Основи професійної підготовки державних службовців. -Київ,: Міленіум, 2011, 235с.
5. Чаплигін О.К., Сук О.Є. Формуюча оцінка освітніх результатів у дистанційному навчанні /Придніпровські соціально-гуманітарні читання. – Дніпропетровськ: ТОВ «Інновація», 2014. – Ч. 1. - 200 С. ISBN 978 – 966 -8676 – 51 – 9